

دیدگاه مرکز درباره:

بررسی روش‌های تأمین منابع مالی شهرداری تبریز در لایحه بودجه ۱۴۰۲ مرکز و مناطق

شماره: ۲۸۱-۶/م/پ

تاریخ: ۱۴۰۱/۱۲/۷

گزارش ۱۵-۲-۱۴۸

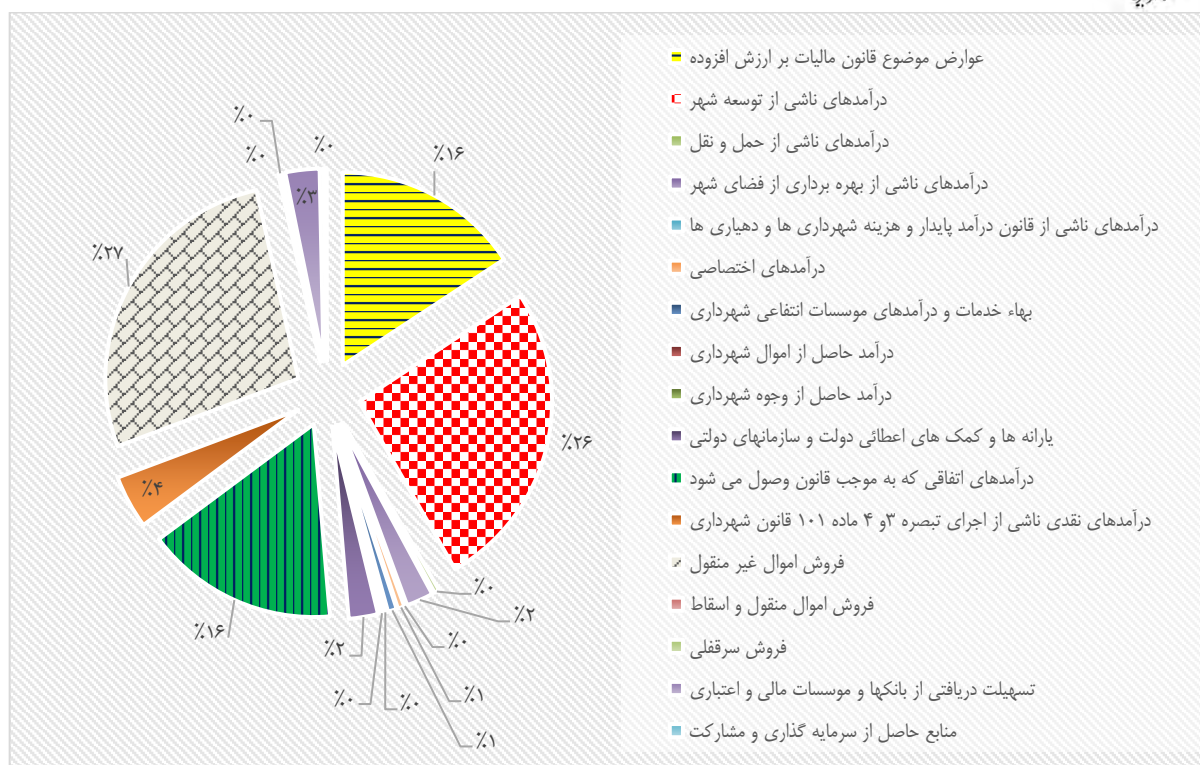
شهرداری‌ها به عنوان یک نهاد عمومی و غیردولتی دارای ساختار درآمد هزینه‌ای مستقل هستند. به عبارتی ضرورت دارد ما به‌ازای هزینه‌های خود دارای ردیف‌های مشخص درآمدی باشیم. لذا به دنبال ایجاد سیستمی علمی و عملیاتی برای کسب درآمد هستند و تلاش می‌کنند که به کمک این سیستم و راه کارهای تکمیلی، نوسانات درآمدی خود را به حداقل برسانند. این گزارش به بررسی کم و کیف منابع درآمدی شهرداری در بودجه پیشنهادی ۱۴۰۲ می‌پردازد. بررسی لایحه ارائه شده بودجه شهرداری برای سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد بیشترین سهم به فروش اموال غیرمنقول با ۲۷ درصد و درآمدهای ناشی از توسعه شهر با ۲۶ درصد اختصاص دارد. درآمدهای اتفاقی که به موجب قانون وصول می‌شود نیز در رتبه بعدی قرار می‌گیرد. این در حالی است که تنها منبع پایدار که سهم قابل توجهی در منابع پیشنهادی دارد، ردیف «عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده» با سهم تقریباً ۱۶ درصدی است.

مقدمه:

شهرداری‌ها به‌عنوان یک نهاد عمومی و غیردولتی دارای ساختار درآمد هزینه‌ای مستقل هستند. به عبارتی ضرورت دارد ما به‌ازای هزینه‌های خود دارای ردیف‌های مشخص درآمدی باشیم و این سرفصل‌ها شامل درآمدهای ناشی از عوارض عمومی شامل عوارض نوسازی و عوارض پسماند، درآمد ناشی از عوارض اختصاصی، شامل فروش تراکم، بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری شامل بلیت اتوبوس و غیره، درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری، کمک‌های اعطایی دولت، دارایی‌ها و سایر منابع تأمین اعتبار است. به‌طور کلی شهرداری‌ها در تمامی کشورها به دنبال ایجاد سیستمی علمی و عملیاتی برای کسب درآمد هستند و تلاش می‌کنند که به کمک این سیستم و راه کارهای تکمیلی، نوسانات درآمدی خود را به حداقل برسانند. این گزارش به بررسی کم‌وکیف منابع درآمدی شهرداری در بودجه پیشنهادی ۱۴۰۲ می‌پردازد.

سهم منابع درآمدی لایحه بودجه ۱۴۰۲

درآمد پیشنهادی	درصد	منابع درآمد (ارقام به هزار ریال)
۱۹,۲۶۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵.۷۵	عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده
۳۱,۷۴۹,۳۶۰,۰۰۰	۲۵.۹۶	درآمدهای ناشی از توسعه شهر
۵۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۰.۴۲	درآمدهای ناشی از حمل‌ونقل
۲,۷۶۷,۰۰۰,۰۰۰	۲.۲۶	درآمدهای ناشی از بهره‌برداری از فضای شهر
۱۸,۰۰۰,۰۰۰	۰.۰۱	درآمدهای ناشی از قانون درآمد پایدار و هزینه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها
۶۷۵,۲۰۰,۰۰۰	۰.۵۵	درآمدهای اختصاصی
۹۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۰.۷۵	بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری
۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۰.۲۹	درآمد حاصل از اموال شهرداری
۲۵۱,۵۰۰,۰۰۰	۰.۲۱	درآمد حاصل از وجوه شهرداری
۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲.۴۵	یارانه‌ها و کمک‌های اعطایی دولت و سازمان‌های دولتی
۱۹,۷۷۸,۳۰۰,۰۰۰	۱۶.۱۷	درآمدهای اتفاقی که به‌موجب قانون وصول می‌شود
۵,۴۶۶,۰۰۰,۰۰۰	۴.۴۷	درآمدهای نقدی ناشی از اجرای تبصره ۳ و ۴ ماده ۱۰۱ قانون شهرداری
۳۳,۲۸۹,۳۴۰,۰۰۰	۲۷.۲۲	فروش اموال غیرمنقول
۳۰۰,۰۰۰	۰.۰۰	فروش اموال منقول و اسقاط
۳۶۱,۵۰۰,۰۰۰	۰.۳۰	فروش سرقفلی
۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲.۸۶	تسهیلات دریافتی از بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری
۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰.۳۳	منابع حاصل از سرمایه‌گذاری و مشارکت
۱۲۲,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰	جمع کل

بیشترین اتکای بودجه پیشنهادی به ردیف «فروش اموال غیر منقول» با ۲۷/۲۲ درصد است (الگوی آجر مورب با رنگ خاکستری نمودار). به عبارتی بودجه پیشنهادی مرکز و مناطق وابستگی بیست و هفت درصدی به این ردیف درآمدی دارد مبلغ پیشنهادی این ردیف سه هزار و سیصد و سی میلیارد تومان است. ردیف درآمدی «درآمدهای ناشی از توسعه شهر» با سهم ۲۶ درصدی (الگوی شطرنجی با رنگ قرمز نمودار)، دومین منبع درآمدی بودجه پیشنهادی ۱۴۰۲ است با مبلغ سه هزار و یکصد و هفتاد و پنج میلیارد تومان. به عبارتی میزان وابستگی بودجه پیشنهادی به این ردیف بیست و شش درصد خواهد بود. در رتبه سوم منابع درآمدی بودجه، ردیف «درآمدهای اتفاقی قانونی» با مبلغ هزار و نهصد و هفتاد و هفت میلیارد تومان است (الگوی راه راه با رنگ سبز). میزان وابستگی بودجه پیشنهادی به این ردیف درآمدی در حدود ۱۶/۲۰ درصد است. «عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده» ردیف بعدی بودجه پیشنهادی است که با مبلغ هزار و نهصد و بیست و شش میلیارد تومان، سهم تقریباً ۱۶ درصدی را در منابع ایفا خواهد کرد (الگوی راه راه با رنگ زرد). به عبارتی بودجه پیشنهادی اتکای شانزده درصدی به این ردیف دارد. در بین سایر منابع درآمدی پیش بینی شده برای لایحه بودجه، ردیف های «درآمدهای نقدی ناشی از اجرای تبصره ۳ و ماده ۴۱ قانون شهرداری» با سهم ۴/۵۰ درصدی، «تسهیلات دریافتی از بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری» با سهم ۲/۹۰ درصدی، ردیف «یارانه ها و کمک های اعطائی دولت» با سهم ۲/۵۰ درصدی و «درآمدهای ناشی از بهره برداری از فضای شهر» با سهم ۲/۲۵ درصدی در ردیف های بعدی منابع درآمدی بودجه پیشنهادی قرار دارند. سایر ردیف های درآمدی پیشنهادی، سهم زیر یک درصدی از منابع درآمدی دارند.

ترکیب منابع پیشنهادی شهرداری بیانگر وابستگی زیاد به درآمدهای حاصل از توسعه شهر، فروش اموال غیرمنقول و درآمدهای اتفاقی است. به عبارتی ۶۹ درصد درآمدهای پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۴۰۲ وابسته و متکی به این سه ردیف است. یعنی وابستگی منابع شهرداری به منابع ناپایدار حاصل از صدور مجوز ساختمان و ایجاد تراکم‌های ساختمانی و فروش اموال است. تنها منبع پایدار که سهم نسبتاً قابل توجهی در منابع پیشنهادی دارد، ردیف «عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده» با سهم تقریباً ۱۶ درصدی است. سایر ردیف‌های پیشنهادی که جزء منابع درآمدی پایدار محسوب می‌شوند سهم بسیار کمی در منابع پیشنهادی دارند. باثبات‌ترین و پایدارترین منبع درآمدی پیشنهادی با عنوان «منابع حاصل از سرمایه‌گذاری و مشارکت» با سهم سه دهم درصدی است. بهره‌گیری از امکانات شهر مانند اماکن تاریخی، فرهنگی و گردشگری و اخذ بهای واقعی خدمات شهری می‌تواند درآمدهای بهتر و باثبات‌تری را جذب کند نیز سهم درخوری در منابع درآمدی پیشنهادی ندارد.

نظر رسمی	اظهاری نظر رسمی مرکز در موارد ارجاعی از طرف شورای اسلامی شهر یا شهرداری تبریز
دیدگاه	دیدگاه مرکز در موارد جاری شهری و نقد عملکرد و فعالیت‌های شهرداری و سایر دستگاه‌های اجرایی
گزارش تخصصی	گزارش تخصصی مستخرج از کمیته‌ها، گروه‌های کانونی یا نشست‌ها
انتقال دانش	ارسال مطالب گزیده شده یا چکیده مطالب و گزارش‌های سایر مراکز پژوهشی یا نشست‌های خارج از مرکز
یادداشت	اظهاری نظر کارشناسی توسط افراد خبره که لزوماً مورد تأیید مرکز نیست
انعکاس	تبیین پیشنهاد، انتظار یا مطالبه کارشناسی یا مردمی
خلاصه مدیریت	خلاصه مدیریتی طرح‌های مطالعاتی انجام شده در مرکز
افکارسنجی	گزارش مستخرج از افکارسنجی عمومی یا موردی
تجربه مدیریت	گزارش تجربیات حوزه مدیریت شهری سایر شهرهای داخل و خارج کشور یا گزارش تجربه‌نگاری مدیریت شهری
پرسمان	بیان مسئله یا طرح سؤالاتی در خصوص مسائل جاری شهر از مدیریت شهری و درخواست پاسخگویی
شناخت شهر	گزارش شناخت وضع موجود در قالب متن نقشه یا اینفوگرافی
اسناد مرکز	آیین‌نامه‌ها، فرم‌ها، دفترچه‌های راهنما و سایر مستندات مربوط به شیوه فعالیت مرکز

مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر تبریز

rctbz.tabriz.ir

عنوان: بررسی روش‌های تأمین منابع مالی شهرداری تبریز در لایحه بودجه ۱۴۰۲ مرکز و مناطق
پدیدآور: حسین احمدزاده گلی
نوع و شماره گزارش: دیدگاه (۱۴۸-۲-۱۵)
شماره: ۲۸۱-۶/م/پ تاریخ: ۱۴۰۱/۱۲/۷
متن (PDF) از طریق سایت مرکز قابل دریافت است
این متن در پرتال جامع مطالعات شهری ایران بارگذاری شده است
دریافت نظر و پیشنهاد: rctc@tabriz.ir ۰۴۱-۲۱۰۴۰۹۰۰
آدرس: خیابان توانیر، اول خیابان شفیع‌زاده، جنب فرهنگسرای شهید بهشتی

مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی
کلاشهر تبریز